

KURAN-I KERİM'İN KORUNMUŞLUK VASFI

KURAN-I KERİM'İN KORUNMUŞLUK VASFINA HİZMET EDEN İLİMLER

Rabbimiz Hicr suresi 9. ayette « Kuran'ı kesinlikle biz indirdik, elbette onu yine biz koruyacağız » buyurmuştur. Aşağıdaki ilimler Kurani Kerim'in metni üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, Kuran'a hizmet edip, onun kasıtlı veya kasıtsız her türlü değişiklikten korunmasına hizmet etmiştir. Adeta Kuran nassının muhafızları olmuşlardır. Bu ilimleri dört ana başlık altında tasnif edebiliriz:

1. **Konuşmaya Ve İşitmeye Dayalı İlimler** : Kuran lafzının doğru telaffuz edilmesini sağlar.
2. **Görmeye Hitap Eden, Kitabete Dayalı İlimler** : Kuran nassının tahriften korunmasını sağlar.
3. **Mananın Anlaşılmasına Hizmet Eden İlimler** : Kuran' da Allahu Teala' nın irade buyurduğu mananın doğru anlaşılmasını sağlar.
4. **Rivayet ilimleri** : Kıraat ilimi ile kıraatleri bizlere muttasıl senetle ulaştıran ravilere ait bilgileri verir.

KURAN-I KERİM'E HİZMET EDEN İLİMLER

1. KONUŞMAYA VE İŞİTMEMEYE DAYALI İLİMLER

1. Tecvid İlmî : Her harfin mahreç ve sıfat olarak doğru telaffuz edilmesini ve bu hususta bütün inceliklerin korunmasını sağlayan ilim dalıdır. Harflerin çıkış noktalarını ve çıkış esnasında almaları gereken sıfatları belirleyerek, Kuran lafzını değişiklikten korumaya hizmet eder.

2. Sarf İlmî : İstenilen manayı elde etmek için kelimenin girdiği kalıplardan bahseden ilim dalıdır. Bu ilim kelimenin bünyesini muhafaza eder. Herhangi bir değişikliğe uğrayarak, mananın bozulmasına yol açacak tahrifi önler.

3. Nahiv İlmî : Kelimenin cümle içindeki durumunu ve bu duruma göre aldığı irabı (kelimenin son harekesini) inceleyen ilim dalıdır. Bu ilim kelimenin irabını belirleyerek, manayı tahriften korumaya hizmet eder.

4. Vakıf Ve İbtida İlmî : Belirli kaidelere dayanarak vakıf ve ibtida yerlerini, keyfiyet ve çeşitlerini gösteren, bu hususta nelerin caiz olup olmadığını bildiren ilim dalıdır. Bu ilim Kuran'daki kelimelerin, buldukları cümlelerden çıkarılıp başka cümlelere sokulmasını önler. Zira vakıf ve ibtida yerleri belirlenip zabt altına alınmazsa, cümleler birbirine karışıp, mana alt üst olur.

2. MANANIN ANLAŞILMASINA HİZMET EDEN İLİMLER

1. Lugat İlmî : Arap dilinde kullanılan lafızların ne manaya geldiğini gösterir. Kuranı Kerim'in anlaşılmasında o zamanın Arapları tarafından lafızlara verilen mana çok önemlidir. Zira her dil, zamanla gelişim ve değişim gösterir. Aynı kelime aynı dilde, yıllar sonra farklı manaya gelebilir. Dolayısıyla Kuran'ın anlaşılmasında nazil olduğu dönemde kastolunan ve o dönemin insanları tarafından anlaşılan mana asıl olmalıdır.

2. Tefsir İlmî : Kuran lafızlarının şer'i anlamda ne manaya geldiğini gösterir. Kuran'da geçen bazı lafızların lügat manası bilindiği halde, bu lafızları islam dini farklı bir mana ile kayıtlamıştır.

3. Belağat İlmî : Kuranı Kerim, içerisinde hakiakat, mecaz, kinaye, istiare gibi nice edebi sanatları barındırır. Bazı ayetlerde gerçek mananın dışında kullanılıp, edebi sanatları taşıyan ifadeler vardır. Bu ibarelerin hakikat manaları ile anlaşılmaya çalışılması manayı bozar. Mutlaka edebi yönden kastolunan mananın bilinmesi gerekir. Belagat ilmi bu edebi manaların korunmasına hizmet eder.

3. GÖRMEYE HİTAP EDEN, KİTABETE DAYALI İLİMLER

1. **Resm-i Mushaf İlmî** : Kuranı Kerim'in yazımına has olan ve Arapça yazım kaideleri ile farklılık arzeden durumları inceleyen ilim dalıdır. Yanlış telaffuz veya yanlış duyum sebebiyle kelimelerin yanlış yazılmasından Kuran nassını korumuştur.

2. **Kuran Zabtı İlmî** : Üzerlerine konan bazı işaretler sayesinde harflerin; fethalı, dammeli, kesralı, sakin veya şeddeli okunacağını belirten ilim dalıdır. Noktalama ilmi de bu ilme dahildir. O da benzer harfler üzerine konan noktalarla harflerin birbirinden ayırt edilmesini sağlar. Bu ilimler sayesinde, resm-i mushaf üzerine harekeleme ve noktalama yapılarak, Kuran metni ve manası tahriften korunmuştur.

4. RİVAYET İLİMLERİ

1. **Kıraat İlmî** : Kuranı Kerim'de geçen kelimelerin telaffuzlarını, bunların çeşitli vecihlerle okunuş tarzlarını ravilerine isnad ederek öğreten ilme denir.

2. **İlm-i Rical** : Kıraatleri bizlere muttasıl senetle ulaştıran ravilerin güvenilirlik dereceleri, ezber kabiliyetleri, talebeleri, hocaları, eserleri kısaca doğum ve ölüm tarihleri arasındaki bilgileri içeren ilim dalıdır.

KURAN-I KERİM'İN KORUNMUŞLUK VASFINA HİZMET EDEN İLİMLER

Konuşmaya Ve İşitmeye Dayalı İlimler

Tecvid İlmî

Sarf İlmî

Nahiv İlmî

Vakıf Ve İbtida İlmî

Mananın Anlaşılmasına Hizmet Eden İlimler

Lugat İlmî

Tefsir İlmî

Belağat İlmî

Görmeye Hitap Eden, Kitabete Dayalı İlimler

Resm-i Mushaf İlmî

Kuran Zabtı İlmî

Rivayet ilimleri

Kıraat İlmî
İlm-i Rical

SAHİH KIRAATLERDE ARANAN ŞARTLAR

1. Kıraat bir vecihle de olsa, Arapça gramerine uygun olmalıdır.
2. Kıraat takdiren veye ihtiamalen dahi olsa Hz. Osman ra' nisbet edilen mushaflardan birinin hattına yani Resm-i Osmani' ye uygun olmalıdır.
3. Kıraat sahih ve muttasıl bir senetle Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ulaşmalıdır.

İCAZETLER

Asım Kıraatinin Hafs Rivayetinden Şatibiyye Tarikine Göre Alınan İcazet

Bugün islam aleminin neredeyse tamamının okuduğu tilavettir. En meşhur tariki; İmam Şatibi' nin yedi kıraate dair yazdığı eş-Şatibiyye adlı manzumesinde zikrettiği tariktir. Talebe hocasına Kuran'ın tamamını ezberinden, icazet sahibi hocasına, bu rivayet ve tarikle okuyarak icazetini alır.

İmam Hafs b. Süleyman' ın bu rivayetinin senedi, aşağıdaki ricaller kanalıyla Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem' e ulaşmaktadır:

- Asım b. Ebi'n-Necud
- Ebu Abdurrahman es-Sulemi
- Abdullah b. Mesud – Osman b. Affan – Ali b. Ebi Talib – Ubey b. Ka'b – Zeyd b. Sabit (radiyallahu anhum)

Asım Kıraatinin Hafs Rivayetinden Tayyibetu'n-Neşr Tarikine Göre Alınan İcazet

Asım kıraatinin Hafs rivayetinden Şatibiyye tarikine göre alınan icazet üzerine daha geniş bir çalışma yapıp, bu rivayetin bize ulaşan 54 tarikinin toplanması ile elde edilen bir icazettir. Talebe, bütün bu tarikleri muttasıl senede sahip hocasına, Kuran'ın tamamı üzerinde uygulama yaparak, ezberinden tilavet eder ve icazet almaya hak kazanır. Özetlersek:

- ✓ **Kıraat:** Asım kıraati
- ✓ **Rivayet:** Hafs rivayeti
- ✓ **Tarik:** Tayyibetu'n-Neşr tariki
- ✓ **Tarik sayısı:** 54

Şatibiyye Ve Durre Tarikine Göre On Kıraati Cem Etmek Suretiyle Alınan İcazet

Tek bir kıraatten icazet alan kimse başka kıraatleri de cem etmek isterse öncelikle iki ayrı manzumeyi ezberler. Bu kıraatlerin usulünü ve kaidelerini öğrenir. Sonra icazet sahibi hocasına önce her kıraati tek tek okuyarak, daha sonra tek bir hatimde hepsini cem ederek ve bu usulü tüm Kuran'da tatbik ederek, arzeder ve icazetini alır. Bu yolla on kıraati cemetmek suretiyle alınan icazete; el-İcazetu's-Suğra fi'l-Kıraati'l-Aşr denir. Özetlersek:

- ✓ **Kıraat Sayısı :** 10
- ✓ **Tarik sayısı :** 20
- ✓ **Ezberlenen manzumeler :** İmam Şatibi'nin **Hirzu'l-Emani** ve **Vechu't-Tehani** (1173 beyit) ve İmam İbnu'l-Cezeri'nin **ed-Durretu'l-Mudıyye fi'l-Kıraati's-Selasi'l-Mardiyye** (240 beyit)
- ✓ **İcazet adı :** el-İcazetu's-Suğra fi'l-Kıraati'l-Aşr

Tayyibetu'n-Neşr Tarikine Göre On Kıraati Cem Etmek Suretiyle Alınan İcazet

Öncelikle talebe on kıraati 1000 tariki ile nazma çeken İmam İbnu'l-Cezeri'nin **Tayyibetu'n-Neşr fi'l-Kıraati'l-Aşr** adlı manzumesini ezberler. Bu kıraatlerin usulünü ve kaidelerini öğrenir. Sonra icazet sahibi hocasına önce her kıraati tek tek okuyarak, daha sonra tek bir hatimde hepsini cem ederek ve bu usulü tüm Kuran'da tatbik ederek, arzeder ve icazetini alır. Bu yolla on kıraati cemetmek suretiyle alınan icazete; el-İcazetu'l-Kubra fi'l-Kıraati'l-Aşr denir. Özetlersek:

- ✓ Kıraat Sayısı : 10
- ✓ Tarik Sayısı : 1000
- ✓ Ezberlenen manzume: İmam İbnu'l-Cezeri'nin **Tayyibetu'n-Neşr fi'l-Kıraati'l-Aşr** (1015 beyit)
- ✓ İcazet adı : el-İcazetu'l-Kubra fi'l-Kıraati'l-Aşr

KIRAAT İMAMLARI VE MEŞHUR RAVİLERİ

1. Nâfi'	1- Kâlûn 2- Verş
2. İbn Kesir	1- Bezzî 2- Kunbul
3. Ebû Âmr	1- Duri 2- Sûsî
4. İbn Âmir	1- Hişam 2- İbn Zekvan
5. Âsım	1- Şu'be 2- Hafs
6. Hamza	1- Halef 2- Hallâd
7. Kisâî	1- Ebu'l Haris 2- Duri
8. Ebû Ca'fer	1- İbn Verdân 2- İbn Cemmaz
9. Yakub	1- Ruveys 2- Ravh
10. Halef	1- İshak 2- İdris